

↓
Aplicații

Substantivul - Aplicații

Felul substantivului

- 1) Elimină cuvintele care nu sunt substantive. Precizează categoria morfologică a cuvintelor eliminate.
- a) avion, zbor, aeroport, controlor de trafic, decolare, aterizare;
 - b) lectură, citită, cărțoi, redactor-șef, volum, antet, subsol, postfață, numerotare;
 - c) opoziție, bunătațe, fericire, burniță.

- 2) Completează tabelul, selectând, din textul dat, substantivele care denumesc aspectele menționate în tabel.

Turtă dulce [...] - cerșetori - ciubere - cimpoaie - copii - miniștri - pungăși de buzunare - [...] biciclete - cai - vite - jandarmi - basmale - telegrafști - nepoate - mătuși - țafe - neni - unchi - veri - văduve - orfani - [...] - icoane - bricege - săpun - lumânări - panglici - prescuri - măcelari - grâu - cofeturi pentru colivă - bețivi - căciuli - cojoace - căpestre - boi - [...] - maimuțe - orice obiect 30 de bani - certuri - chefuri - [...] - prafuri de pureci - covrigi - roșcove - frânghii - stafide - curele - șei - hamuri - clopote - căruțe - coșuri - bomboane - rahat - muzici - gogoși - pălării - testemele - muște - popi - cocoane - mateloți - impiegați - pensionari - suprimați - popor - seniori - dame - târgoveți - târgovețe - țărani - țărance - intelectuali - artiști - poeți - prozatori - critici - burgheji - tramcare - tramvaiuri - capele părлите - jupe călcate - bătăături strivite - copii pierduți - părinți beți - mame prăpădite - guri căscate - praf - noroi - murdărie - infecție - lume, lume, lume - vreme frumoasă - dever slab... - Criză teribilă, monșeri!

(I. L. Caragiale, Moșii)

ființe	lucruri	meserii/inclinații	relații/statut social
--------	---------	--------------------	-----------------------

- 3) Scrie câte un enunț pentru fiecare situație indicată mai jos.
- a) duminică (substantiv); b) duminică (adverb); c) dimineață (substantiv); d) dimineață (adverb); e) decembrie (substantiv); f) decembrie (adverb).
- 4) Stabilește corespondențe între substantivele comune din coloana din stânga și substantivele proprii din coloana din dreapta, respectând modelul:

EXEMPLU: geografia Europei

- | | |
|--------------|----------------------------------|
| → președinte | ← Franța |
| → secretară | ← Germania |
| → manager | ← Asia |
| → nord | ← Colegiul Național Sfântul Sava |
| → vest | ← Italia |
| → perioadă | ← Evul Mediu |
| → istorie | ← Europa |
| → geografie | ← Renault |

5) a) **Selectează substantivele compuse și alcătuiește enunțuri cu ele:**

Calea Victoriei, Râul Doamnei, râul Ialomița, gura Mariei, Gura Râului.

b) **Precizează, pentru fiecare element al substantivelor compuse de la punctul a, dacă e vorba de un substantiv comun sau de un substantiv propriu.**

6) **Completează enunțurile cu un substantiv comun care să însoțească substantivul propriu date. Menționează genul substantivului comun ales de tine, precum și cel sugerat de substantivul propriu date.**

a) _____ Gerovital este numai cu extract de plante.

b) _____ Pietriceaua este în județul Prahova.

c) _____ Dâmbovița trece prin București.

7) a) **Selectează substantivul propriu compus din lista de cuvinte de mai jos.**

Târgu Jiu, Turnu Măgurele, Vama Veche, rea-voință, Târgu-Ocna, Curtea de Argeș, clarvăzător, Colegiul Național „Elena Cuza”, verde-albăstrui, Amărăștii de Sus.

EXEMPLU: Târgu Jiu

b) **Sortează elementele componente ale substantivelor compuse, urmând modelul.**

substantive: Târgu, Jiu, ...

adjective: Veche, ...

prepoziții: de, ...

8) **Completează spațiile libere pentru a obține substantive compuse:**

Harap - _____; Sfarmă - _____; _____ cel Mare; Valea _____; Colegiul _____ Mihai Eminescu;

Polul _____; Academia de _____ Economice; Centenarul _____ Uniri; _____ Lactee;

_____ Justiției.

9) **Selectează forma corectă a fiecărui substantiv compus după ce ai consultat DOOM-ul situațiile în care se pot forma substantive compuse prin folosirea cratimei.**

a) rea-credință/ reacredință; b) bunăștiință/ bună știință;

c) prim-ministru/ priministru; d) gură spartă/ gură-spartă; e) gura-leului/ gura leului.

Genul și numărul

1) **Clasifică, după gen, următoarele substantive:**

farmec, deal, pădure, puștan, rochița-rândunicii, izvor, pârâu, iepure, adiere, alee, iarbă, râu, plop, pardesiu, impact, ploscă, paralelipiped, velociped.

2) **Se dau perechile de substantive masculin-feminin: a. elev - elevă și b. leu - leoaică. Precizează cum se realizează diferențele de gen.**

3) **Alege forma corectă și precizează genul substantivelor:**

a) serviciu/ servicii;

b) sandvici/ sandviș;

c) salar/ salariu.





④ Asociază substantivele neutre din prima coloană cu substantivele feminine din a doua coloană.

Aplicații

muzeul

← orașului

tabloul

← localității

biroul

← profesoarei

catalogul

← expoziției

← firmei

⑤ Alege din coloana alăturată substantivul potrivit pentru enunțurile următoare:

- | | |
|--|-------------------|
| a) Această _____ este citită de mulți elevi. | ← <i>privești</i> |
| b) _____ este frumoasă. | ← <i>carte</i> |
| c) Frumoasa _____ este admirată de la fereastră. | ← <i>poezia</i> |
| d) Juriul a premiat _____ lui. | ← <i>filme</i> |
| e) Acestea sunt niște _____ de colecție. | ← <i>textele</i> |
| f) A citit _____ voastre. | ← <i>filmul</i> |

⑥ Identifică substantivele la singular și cu pe cele la plural din enunțurile următoare:

- Adunarea este emoționată de acest eveniment organizat în fiecare an.
- Aceste învățătoare au organizat o excursie în Mărginimea Sibiului și copiii au văzut locuințe tradiționale în localitățile Sibiel și Fântânele.
- Cu mult curaj și cu încredere în forțele proprii, fata a muncit și a luat aurul la ultimul concurs.

⑦ Scrie pluralul pentru:

- substantivele neutre: barem, hotel, cântar, laptop, concurs, produs, simpozion, vaccin
- substantivele masculine: fiu, leu, pui, membru
- substantivele feminine: treabă, fericire, monedă, sabie, bară, haină, păpușă, canapea

⑧ Alege forma corectă de plural:

- | | |
|--|--|
| a) <i>abțibild</i> - abțibilduri/ abțibilde; | d) <i>patinoar</i> - patinoaruri/ patinoare; |
| b) <i>botez</i> - botezuri/ boteze; | e) <i>chibrit</i> - chibrituri/ chibrite; |
| c) <i>semn</i> - semnuri/ semne; | f) <i>succes</i> - succese/ succesuri. |

⑨ Scrie formele de plural ale substantivelor *corn* și *cap*.

Ilustrează diferențele semnatice pentru fiecare formă de plural, alcătuind enunțuri.

⑩ Alcătuieste câte un enunț cu forma/ formele de plural pentru fiecare substantiv din șirul: atlas, istorie, tirbușon, noră, piersică, antet, căpșună, cireașă, copertă, nivel, slogan, vopsea, torent.

11) Completează enunțurile următoare cu formele de plural selectate din coloana alăturată:

- a) Mulțimea are cinci _____
- b) Caloriferul are șapte _____
- c) Mobila cumpărată recent este din _____ de lemn masiv.
- d) În piață se adunau _____ de oameni.

mese
mase
elemente
elementi

↓
Aplicații

12) Corectează textul de mai jos:

Nu toate excursiile în care am fost ar putea fi calificate drept reale succesuri. De exemplu, când am mers la munte, cele două hoteluri care ne-au găzduit nu au avut condițiile prezentate atunci când am făcut rezervarea. În camere, am observat cu dezamăgire că era foarte frig, mobila era veche, iar telecomandele nu funcționau. Mai mult decât atât, nu au existat perne și am fost nevoiți să dormim cu capul pe rucsaci. Noi am crezut că am făcut bine că am ales să fie inclusă în pachet și cina, numai că într-o seară ne-au fost servite niște salăți care nu arătau prea bine. Ceea ce ne-a făcut totuși să rămânem a fost faptul că ne propusesem să vizităm câteva muzee importante din acea regiune.

13) Notează trei exemple de substantive ce desemnează noțiuni abstracte și care, folosite la plural, capătă un alt înțeles/ și alt înțeles.

EXEMPLU: frumusețe – frumuseți (persoane care au însușirea de a fi frumoase)

14) Completează tabelul selectând substantivele indicate:

- a) O, tu crai cu barba-n noduri ca și câlții când nu-i perii./ Tu în cap nu ai grăunțe, numai pleavă și puzderii. (M. Eminescu, Călin (File din poveste))
- b) Tenisul este unul dintre cele mai îndrăgite sporturi din toate timpurile, care se impune atât prin eleganță, cât și prin spectaculozitate. (Articol: <http://www.sportpanalim.ro/info/tenis.html>)
- c) Fiecare pas în transformarea de la minereu de cupru la arsenic cupru/ bronz, staniu bronz, fier și progresele tehnologice necesare, în special cele asociate cu controlul și manipularea focului (sau pirotehнологia), pot fi documentate arheologic. (Pelagii cucutenieni și metalurgia, articol pe site-ul <https://thraxusares.wordpress.com/2015/01/16/pelagii-cucutenieni-si-metalurgia/>)

Substantive cu forme doar pentru singular

Substantive cu forme doar pentru plural

15) Scrie enunțurile următoare, completând cu câte un substantiv defectiv potrivit:

- a) La prânz mâncăm _____ de crap.
- b) _____ este trăsătura de caracter a eroilor.
- c) La jocul de _____ a pierdut nebunul.
- d) A cumpărat _____ de la carmangerie.
- e) A învățat despre curentul literar numit _____.
- f) Îi e _____ să rezolve problemele altuia.
- g) Această societate trăiește în _____.

Aplicații

- 16) Construieste cinci enunțuri în care să folosești substantive defective care denumesc religii sau/ și orânduiri sociale.
Fii atent la scrierea acestor substantive formate cu ajutorul sufixului „-ism” (și nu „-izm”):
- 17) Notează, pentru fiecare substantiv dat, un derivat substantival cu sens colectiv:
- | | | |
|--------------------|--------------------|-------------------|
| a) frunză - _____; | b) pasăre - _____; | c) țăran - _____; |
| d) tufă - _____; | e) stuf - _____; | f) rufă - _____. |
- 18) Scrie cinci substantive colective și apoi scrie la plural substantivul specific fiecăruia pentru a exprima colectivitatea, urmând modelul:
EXEMPLU: banc - banc - pești
- 19) Scrie câte două exemple de substantive colective, formate cu următoarele sufixe, și integrează-le în enunțuri.
- a) -ime: _____; b) -et: _____; c) -iș: _____; d) -ar: _____.
- 20) Formează, prin derivare de la următoarele cuvinte, substantive care denumesc grupuri de ființe sau grupări de obiecte:
- a) păsări - _____; b) boieri - _____; c) nuci - _____; d) electori - _____;
e) frunze - _____; f) aluni - _____; g) tineri - _____; h) brazi - _____.
- 21) Rescrie enunțurile de mai jos prin înlocuirea substantivelor la plural cu substantive colective aflate la singular:
- a) Școlarii se adunau la poartă./ _____
b) La spectacol erau mulți tineri./ _____
c) Boierii aveau mult pământ./ _____
d) Ursul s-a ascuns între brazi./ _____
- 22) Elimină din seria următoare substantivele colective care nu au formă de plural:
popor, țărâtime, boierime, cârd, noblime, grămadă, muncitorime, păpuriș.
- 23) Scrie litera A (dacă apreciezi că afirmația este adevărată) sau litera F (dacă tu crezi că este falsă):
- a) În propoziția *Agerul Ivan Turbincă s-a luptat cu Scaraoșchi*, există două substantive proprii ce provin din substantive comune la numărul singular, genul masculin.
b) Substantivele *fluture*, *veveriță*, *elefant* sunt substantive epicene.
c) Seria *băiat*, *urs*, *bou*, *cocoș*, *parameci* conține numai substantive heteronime.
d) Forma de plural *umbrele*, accentuată în două moduri diferite, provine, în ambele cazuri, de la substantive aflate la genul feminin.
- 24) Identifică substantivele din textul dat și analizează-le după model:
EXEMPLU: *domnișoara* - substantiv comun, numărul singular, genul feminin
Domnișoara Mițu Domnica patru ani. Domnul Baruțu Iosif trei ani.
Se sărbătoresc patru ani de naștere și un an de botez. Baruțu își amintește de preot și crede că mai vine o dată să-l scufunde în cazanul rece. Îl caută din ochi și posomorârea îi umflă nasul și-i face un zbenghi cu o zgăire a frunții.
(Tudor Arghezi, *Cartea cu jucării*)

- 25) Explică în 3-5 rânduri efectul inventării substantivelor din textul:
„Cangurangutanul/ Giscangurul/ Muscămila/ Căprâioasa/ Prepelicapra/ Găinorogul/
Cocornutul/ Vităunul/ Viespelicanul/ Pisciânele.”

(Iordan Chimet, Noi făpturi propuse naturii în Antologia inocenței)

- 26) Subliniază substantivele numărabile, invariabile din textul de mai jos.

În vacanța de vară, doamna învățătoare ne-a dus într-o excursie de două zile la munte, la Bușteni. Mulți dintre noi nu mai mersesem niciodată acolo și a fost o experiență minunată, fiindcă am văzut pentru prima dată arici, care stăteau ascunși la marginea pădurii. Soarele a fost strălucitor și căldura plăcută pe tot parcursul zilelor. Seara, lângă focul de tabără, am fost invadați de luminițe zburătoare, care erau licurici. Entuziasmați am început să chiuim, după care am tăcut brusc, nevrând să-i alungăm cu zgomotul nostru.

- 27) Realizează, în 10-15 rânduri, portretul unui membru al familiei tale, folosind substantive defective care denumesc:

→ sporturi (un substantiv); → religii (un substantiv); → însușiri omenești (patru substantive); → stări (trei substantive); → alimente (trei substantive).

Cazuri și funcții sintactice

- 1) Subliniază toate substantivele în cazul nominativ din enunțurile:

Două mahalagioaice asistă la examenul copiilor lor.

Profesorul, pedagogul nostru absolut, ascultă pe copiii mahalagioaicelor.

È foarte aspru și fără chef.

Mamele stau înfepate pe scaune, unde s-au așezat fără să fie poftite.

(I.L. Caragiale, Examenul anual)

- 2) Rescrie enunțurile următoare prin transformarea cuvintelor subliniate în substantive.

EXEMPLU: Să citești este plăcut. – Cititul este o plăcere.

a) A scrie este necesar. – _____

b) Să iubesti înseamnă a te dăruia. – _____

c) A fuma este interzis în locurile publice. – _____

- 3) Identifică substantivele cu funcție sintactică de nume predicativ. Precizează cazul fiecăruia.

a) Bluza este de mătase și este a mamei sale.

b) Aceasta este rochia mea preferată.

c) Revoluționarii sunt împotriva minciunii.

d) Clădirea a devenit un han și, acum, este din lemn.

- 4) Construiește cinci enunțuri în care să folosești cinci substantive aflate în cazul acuzativ, precedate de prepoziții diferite.

- 5) Precizează funcția sintactică a substantivelor în cazul acuzativ din enunțul:

Mergi la castelul din nordul ținutului și bate la poarta de cristal, Făt-Frumos!